

Raamõppekava “Kodanikuks olemise ABC”

Kogukonnaringide eestvedajate koolitusel toimunud arutelude ja materjalide põhjal koostanud Kai Klandorf.

Hea kogukonnaringi eestvedaja!

Kogukonnaringis arutletakse kuidas paremini teostada oma õigusi ja kohustusi kodanikuna ning kui palju on võimalik üksikisiku initsiatiiviga muuta kohalike omavalitsuste seisukohti.

Iga kodanik on osa kodanikuühiskonnast ja saab seeläbi ühineda, osaleda ja otsuseid mõjutada. Mis ühinged, mis valdkondades ja mis hoobadega saavad meie heaolu mõjutada? Kuidas iga inimene ise saab hea kodanikuna osaleda ja panustada kodanikuühiskonda? Mida saan teha annetades ja kuhu võiks vabatahtlikuna kaasa lüüa? Kust tean, mis vajadused kogukonnas on? Mis on kestlik eluviis (areng) ja kuidas vastutustundliku kodanikuna saan sellesse panustada?

Kui soovin kodanikuna midagi muuta või kaasa rääkida - kas pöördun presidendi, Riigikogu või kohaliku omavalitsuse poole? Kuidas targalt osaleda ühiskondlike otsuste tegemisel? Mis on erinevate demokraatlike institutsioonide roll Eestis? Kuidas mitte minna kaasa demagoogiaga? Kogukonnaringis õpitakse, kuidas paremini teostada oma õigusi ja kohustusi kodanikuna ning võtta valimistel läbimõeldumaid seisukohti.

Õppekavarühm: 0312 poliitikateadus ja kodanikuõpetus

Maht: 16 akad. tundi

Toimumise aeg ja koht: 01.11-29.11, Aia 2, II korrus, JAEK koolituste ruum

Kogukonnaringi eestvedaja (juhendaja): Janek Varblas

Eesmärk

Eesti täiskasvanute teadlikkus demokraatliku ühiskonna toimimisest ja kestliku arenguga seotud väljakutsest on suurenenud ning seeläbi on loodud eeldused kodanikuteadlikkuse ja -aktiivsuse suurenemiseks.

Metoodika

“Kodanikuks olemise ABC” toimub kogukonnaringina. Tegemist on õpiringi meetodiga, kus luuakse esmalt turvaline õhkkond ja võimalus olla aktiivselt kaasatud. Eestvedaja (juhendaja) pole ekspert, vaid toetab ja suunab arutelu protsessi, et kõik saaksid kaasa mõelda ja arutelude käigus jagada oma teadmisi ja kogemusi ning panustada seeläbi koos õppimisse. Vajadusel kaasab kogukonnaringi eestvedaja teema paremaks mõistmiseks eksperdi.

Kogukonnaringides käsitletavat teemad

- **Rahvusvahelisel tasandil:** Miks on vaja omada arusaama rahvusvahelistest trendidest? Kuidas Euroopa Liidu institutsioonid meie elu ja siinseid tegemisi mõjutavad?
- **Riiklikul tasandil:** Eesti ühiskonna mudel ja riigikorraldus. Eesti esindusdemokraatia osad (rahva võim, rahvahääletus, institutsioonid ja võimude lahusus).
- **Kohalikul tasandil:** Kohaliku omavalitsuse seadusandliku ja täitevvõimu rollid. Mis viisidega saad kohalikku elu edendada?
- **Kodanikuühiskond,** kodaniku roll Eesti ühiskonnas.

Soovitus:

Liikumine tasemete vahel ei pea alati olema järjestikune. Ühe probleemipüstituse lahenduse juures võib liikuda ka erinevate tasemete vahel.

Kohtumiste sisukavad

1. Tutvumine

Tuttavaks saamine, kursuse kokkulepete sõlmimine, kogukonnaringi kava ja eesmärkide tutvustamine.

2. Võimude lahususe põhimõtted

Tutvumine põhiseadusega. Seadusandlik ja täidesaatev võim riigis ja kohalikus omavalitsuses ja neid mõjutav õigusruum. Riik – kohaliku omavalitsuse ülesanded, rollid. Kohaliku omavalitsuse volikogu pädevus ja valla/linnaomavalitsuse ülesanded. Tutvust tehakse peamiste institutsioonidega – riigikontroll, õiguskantsler jne. Kuidas mina saan toetada võimude lahususe põhimõtte järgimist?

3. Demokraatia ja valimised

Selle kohtumise fookuses on valimised ja nendega seotud küsimused nagu: kas iga hääle loeb? Kuidas korraldatakse kohaliku omavalitsuse valimisi, kuidas riigikogu ja kuidas europarlamenti valimisi? Kuidas jagunevad mandaadid ja kes valib presidendi? Kuidas iga inimene ise saab hea kodanikuna valimistes osaleda?

4. Kodanik kui kogukonna liige

Iga kodanik on osa kodanikuühiskonnast ja saab seeläbi ühineda, osaleda ja otsuseid mõjutada. Mis ühingud, mis valdkondades ja mis hoobadega saavad meie heaolu mõjutada? Kuidas iga inimene ise saab hea kodanikuna osaleda ja panustada kodanikuühiskonda? Mida saan teha

annetades ja kuhu võiks vabatahtlikuna kaasa lüüa? Kust tean, mis vajadused kogukonnas on? Mis on kestlik eluviis (areng) ja kuidas vastutustundliku kodanikuna saan sellesse panustada?

5. Kuidas mõjutab meie elu Euroopa Liit?

Eesti on osa Euroopa Liidust, Schengeni viisaruumist, NATOst. Mida see meile annab ja mida meilt võtab? Mis rolli meie elanike jaoks mängivad rahvusvahelised kuuluvused ja kuidas hea kodanikuna neisse panustada saan?

6. Kuidas lahendada konkreetset väljakutset?

Erinevate kohtumiste käigus on vaadeldud erinevaid väljakutseid. Selle kohumise fookuses on võtta üks konkreetne kohalik või riiklik väljakutse ja selle lahendamisse panustada. Kuidas mina hea kodanikuna saan aidata ühiskondlikke väljakutseid lahendada?

7. Meedia ja selle mõju

Kuidas jõuab minuni info maailmas, Euroopas, riigis ja kohalikus omavalitsuses toimuvast? Kuidas tean, millist infot usaldada ja kuidas tean, milline on info mõju mulle? Sotsiaalmeedia usaldusväärsus ja allikakriitilisus.

8. Kokkuvõtted ja tagasiside

Eestvedaja/juhendaja teeb kokkuvõtte kogukonnaringis räägitust, püstitatud probleemidest ja pakutud lahendustest. Õppijate poolse tagasiside (soovitavalt vestlusring) käigus jälgib juhendaja õpiväljundite saavutamist (teeb edaspidiseks analüüsiks märkmeid).

Õpiväljundid

Õppija

- mõistab kodanikuühiskonna toimimist ja teab kodaniku peamisi õigusi ja kohustusi,
- tunneb riigi ja kohaliku omavalitsuse institutsioonide vastutusalasid ja teab otsuste mõjutamise võimalusi,
- teab võimalusi, kuidas aktiivsema kodanikuna ühiskonnas panustada.

Õppekeskkond

Õpe toimub kontaktõppena rahvaülikooli/rahvakooli ruumides või vajadusel muudes kokkulepitud ruumides. Õpperuumid on sobivad täiskasvanuõppe läbiviimiseks, olemas on kõik õppetööks vajaminevad vahendid.

Õppe ülesehitus

Õppetöö toimub üks kord nädalas 3 akad tundi.

Lõpetamisel väljastatav dokument

Kogukonnaringi lõpetamisel väljastab korraldaja osaleja soovi korral tõendi.